

БЮДЖЕТ ТЕРНОПІЛЛЯ 2011 РОКУ: НАДІЇ І РОЗЧАРУВАННЯ

THE TERNOPIL REGION BUDGET OF 2011: HOPES AND DISAPPOINTMENTS

Рішенням Тернопільської обласної ради від 5 січня 2011 р. затверджено обласний бюджет на 2011 р., який з надіями і сподіваннями очікували керівники органів місцевого самоврядування, підприємств, організацій, установ і більшість населення області. Саме на основі показників доходів і видатків цього бюджету можна зробити висновок, про фінансові можливості обласної влади щодо виконання своїх конституційних функцій і повноважень стосовно забезпечення соціально-економічного розвитку регіону та соціальних гарантій населення. На основі аналізу цього документу спробуємо дати відповідь на окремі питання, що цікавлять жителів нашого краю.

The Ternopil Regional Council Resolution of 5th January 2011 established the regional budget for 2011. The leaders of the local self-governments, businesses, organizations, institutions and the majority of the population have been anticipating it with hopes and expectations. It is in the way that the budget proposes to collect and allocate funds that the regional government is able to demonstrate the financial capabilities whereby it can accomplish its constitutional functions regarding both overall socio-economic development and the social support guaranteed to each individual. The analysis of this document will help us to answer some questions which are of great importance for our residents.

Обласний бюджет на 2011 рік формувався у той час, коли фінансова криза почала відступати у минуле, однак її наслідки відчутно продовжували впливати на стан економіки, соціально-культурної сфери та рівень соціального захисту населення. Одночасно змінилося податкове й бюджетне законодавство, уточнено завдання бюджетної політики на наступний рік, основні прогностичні макроекономічні показники економічного і соціального розвитку держави й області.

The regional budget of 2011 was formulated when the recession began to come to an end, but that economic downturn continued to affect the economy, social sphere and the level of social insurance significantly. At the same time the tax law and budget legislation were changed, the tasks of the budget policy for the next year as well as the main macroeconomic indices of state and regional economic and social development were formed.

Загалом основні параметри розвитку економіки Тернопільщини протягом попереднього року характеризуються позитивними і негативними результатами, зокрема: ростом промислового виробництва на 2,3%; збільшенням вантажообороту на 15,8%; збільшенням обороту роздрібно торгівлі на 3,8%; скороченням на 6,4% виробництва сільськогосподарської продукції; зменшенням обсягів будівельних робіт на 25,1%; досягненням індексу реальної заробітної плати в жовтні поточного року відносно жовтня 2009 року 112,7%.

In general, economic development in Ternopil region during the 2010 can be characterized positively as well as negatively, in that there industrial production grew by 2.3%; freight increased by 15.8%; and retail trade increased by 3.8%; while agricultural production decreased by 6.4% and construction by 25.1%, even as the real wages index reached 112.7% (October 2010) comparing with October 2009.

Тернопільська обласна рада та обласна державна адміністрація основною метою розвитку нашого регіону на 2011 рік вважа-

The Ternopil Regional Council and Regional State Administration consider the following items are to be the main purpose of development of our region in 2011: concentrating the efforts of all branches of local government to achieve macroeconomic stability; restoring economic growth; creating favorable conditions for investment in

ють: концентрацію зусиль усіх гілок місцевих органів влади на досягнення макроекономічної стабілізації, відновлення економічного зростання, створення сприятливих передумов для інвестування пріоритетних галузей економіки, впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій, систем управління якістю, скорочення непродуктивних витрат підприємств, стабілізації і нарощення власної сировинної бази, збільшення обсягів її переробки на наявних в області виробничих потужностях; розширення обсягів збуту продукції на внутрішньому ринку, зростання експорту, дотримання державної дисципліни цін, законодавства про працю, підтримки малого і середнього бізнесу, реалізацію регіональних (комплексних) програм розвитку; впровадження активних форм стимулювання зайнятості; розвиток сучасної туристично-рекреаційної інфраструктури та підтримка культурного потенціалу і традицій.

Результати комплексного аналізу показників соціально-економічного розвитку області за попередні періоди дають можливість виділити ряд пріоритетних заходів на перспективу, виходячи із пріоритетних напрямків діяльності. Так, у 2011 році прогнозується ріст валової доданої вартості на 1,8%, обсяг валової продукції сільського господарства становитиме 2872,0 млн. грн., зростання середньої заробітної плати очікується до 1812 грн., що на 16% більше попереднього року, обсяг інвестицій в основний капітал в порівняльних цінах зросте на 6,7%, передбачається довести прямі іноземні інвестиції в економіку області до 79,2 дол. США на одну особу, що на 8,3% більше рівня 2010 року, прогнозується поступове нарощування експортної діяльності та збільшення росту експорту на 7,8% в порівнянні з попереднім роком.

За розрахунками фахівців обсяги імпорту продукції у 2011 році можна збільшити на 7,0% в порівнянні з 2010 роком за рахунок створення сприятливих інвестиційних умов для ввезення на митну територію України імпортного високотехнологічного обладнання у вигляді майнових іноземних інвестицій.

Позитивним моментом можна вважати те, що у 2011 році очікується ріст кількості малих підприємств, яка складатиме 47 біз-

priority sectors; introducing energy saving technologies and systems of quality management; reducing unproductive expenditure of enterprises; stabilizing growing of their own raw material base, increase in raw material processing within the existing production capacity; increase in selling in domestic markets; export growth; following the price discipline and labor laws; support of small and medium businesses; fulfillment of the regional (integrated) development programs; the introduction of active forms of stimulating employment and the development of modern tourism and recreation infrastructure, and cultural potential and traditions support.

A comprehensive analysis of the indices of socio-economic development for the region during the previous years makes it possible to allocate a number of future priorities. Thus in 2011 the gross added value is expected to grow by 1.8%; the gross agricultural output is expected to reach 2872.0 million hryvnyas; the average wage is expected to grow to 1812 hryvnyas, which is 16% more than it was last year; investments in fixed assets at comparable prices is to increase by 6.7%; foreign direct investment in the region is expected to amount to 79.2 US dollars per one person, which is 8.3% more than it was in 2010; and a gradual increase in exports is expected to top out at 7.8% more than it was last year.

According to expert estimates the volume of imports in 2011 can have potential to increase by 7.0% over 2010 due to newly created favorable investment conditions for the entry of imported high-technical equipment into the customs territory of Ukraine as property foreign investments.

The increase of amount of small businesses in 2011 is considered to be a positive aspect of it. The number of businesses per 10,000 people is expected to increase up to 47, which is 4,4% more than it was last year. The unemployment rate (according to ILO) is expected to be 10.8% or 0.8% less compared to 2010.

An analysis of the actual indices of the regional budget for 2010 shows that both revenues and expenditures exceeded expectations. Revenues were 182.1 million

несових структур на 10 тис. осіб наявного населення, що на 4,4% більше ніж у минулому році. Рівень безробіття населення (за методологією МОП) становитиме 10,8%, або на 0,8% менше в порівнянні з 2010 роком.

Результати аналізу фактичних показників обласного бюджету за 2010 рік свідчать про перевиконання його дохідної і видаткової частин. Зокрема, до бюджету надійшло власних доходів 182,1 млн. грн., що на 26,3 млн. грн. перевищує показники виконання минулого року та на 9,0 млн. грн. більше уточненого плану поточного року. Мобілізовано податку з доходів фізичних осіб в обсязі 154,3 млн. грн., плати за землю – 15,1 млн. грн., податку на прибуток підприємств – 1,3 млн. грн., надходження від розміщення в установах банків тимчасово вільних бюджетних коштів – 1,5 млн. грн., інших власних доходів – 10,0 млн. грн.

Маючи належну базу, створену у 2010 році, а також обґрунтовані макроекономічні показники та обсяги міжбюджетних трансфертів, доведені Міністерством фінансів України, відповідні обласні фінансові структури розраховували показники проекту обласного бюджету на 2011 рік, які були детально розглянуті і прийняті сесією обласної ради. Відповідно до рішення сесії доходи обласного бюджету затвердженні в сумі 1517,1 млн. грн., а видатки – 1519,5 млн. грн., що на 15% більше обсягів 2010 р.

Цікавим є той факт, що у складі доходів бюджету власні надходження складають 241,7 млн. грн. (15,9%), тоді як міжбюджетні трансферти сягають 1275,4 млн. грн. або 84,1% загальної величини доходів. Подібне співвідношення мало місце і у 2010 році. Серед власних доходів податкові надходження складають 198,3 млн. грн. (13,1%), неподаткові – 42,3 млн. грн. (2,8%), та доходи від операцій з капіталом – 0,3 млн. грн. (0,1%).

Відповідно Бюджетного кодексу України та Закону України "Про Державний бюджет України на 2011 рік" джерелами доходів загального фонду обласного бюджету є:

- податок з доходів фізичних осіб (25% загальних надходжень по області) – 175,8 млн. грн.;
- податок на прибуток підприємств обласної комунальної власності – 1,4 млн. грн.;

hryvnyas, which is 26.3 million more than in 2009, and 9.0 million hryvnyas more than expected. Of this total, 154.3 million hryvnyas were from personal income tax, 15.1 million hryvnyas from property tax, 1.3 million hryvnyas from enterprise income tax, 1.5 million hryvnyas from the replacement of funds held in short-term investment accounts in banks, and 10.0 million hryvnyas from other contribution.

Having a proper base created in 2010, as well as macroeconomic fundamental indices and amount of intergovernmental transfers, established by the Ministry of Finance of Ukraine, the appropriate regional financial structures have calculated indices of the regional budget of 2011 that have been examined in detail and approved by the regional council. According to the resolution, regional budget revenues are projected to be 1517.1 million hryvnyas and expenditures 1519.5 million hryvnyas, which is 15% more than for 2010.

It is interesting to note that own revenues in budget include 241.7 million hryvnyas (15.9%), while inter-governmental transfers amount to 1275.4 million hryvnyas, or 84.1% of total income. The same situation was also observed in 2010. Among own contributions to the budget, taxes add 198.3 million hryvnyas (13.1%), non-tax revenue amounts to 42.3 million hryvnyas (2.8%), and income from capital operations is 0.3 million hryvnyas (0.1%).

According to the Budget Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On State Budget of Ukraine in 2011" the following taxes and fees make up the general fund of the regional budget:

- personal income tax (which constitutes 25% of total revenues in the region) – 175.8 million hryvnyas;
- the tax on income of regional communal companies – 1.4 million hryvnyas;
- fees on special usage of natural resources – 5.0 million hryvnyas;
- fees on licenses for conducting certain types of business – 14.7 million hryvnyas;
- a part of the profit (income) of economic organizations (which belong to community property or there is a share of com-

- збори за спеціальне використання природних ресурсів – 5,0 млн. грн.;
- плата за ліцензії на певні види господарської діяльності – 14,7 млн. грн.;
- частина прибутку (доходу) господарських організацій (які належать до комунальної власності або у статутних фондах яких є частка комунальної власності), що вилучається до бюджету – 0,1 млн. грн.;
- плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що знаходяться у комунальній власності – 0,3 млн. грн.;
- надходження сум відсотків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами місцевих бюджетів – 2,6 млн. грн.;
- інші надходження – 0,3 млн. грн.

Спеціальний фонд обласного бюджету за доходами (без урахування трансфертів) планується в сумі 41,3 млн. гривень, в тому числі:

- надходження збору за першу реєстрацію транспортного засобу – 1,4 млн. грн.;
- надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва – 0,9 млн. грн.;
- грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності – 0,1 млн. грн.;
- власні надходження бюджетних установ – 37,8 млн. грн.;
- надходження від приватизації комунального майна – 0,3 млн. грн.;
- екологічний збір – 0,8 млн. грн.

Кошти спеціального фонду мають цільовий характер та спрямовуються на конкретні цілі згідно з чинним законодавством.

Видаткова частина обласного бюджету на 2011 рік включає видатки на виконання власних і делегованих повноважень, які складають 647,5 млн. грн. (42,6%) та міжбюджетні трансферти – 872 млн. грн. (57,4%). Серед видатків першої групи найбільша частка (43,5%) припадає на фінансування освіти, куди спрямовано 281,5 млн. грн. На другому місці – охорона здоров'я (40,7%), на яку виділено

munal property in their statutory fund), which is contributed to the budget – 0.1 million hryvnias.

- rent from property and other communal assets – 0.3 million hryvnias;
- interest on the use of temporarily free budget funds of the local budgets – 2.6 million hryvnias;
- other contributions – 0.3 million hryvnias.

The revenues comprising the special fund of the regional budget (excluding transfers) is expected to amount to 41.3 million hryvnias. That amount includes the following:

- new vehicle registration fee – 1.4 million hryvnias;
- compensation for losses of agricultural and forestry production – 0.9 million hryvnias;
- monetary recovery for damages caused by legal violations concerning environmental protection as a result of economic and other activities – 0.1 million hryvnias;
- other contributions to budgetary institutions – 37.8 million hryvnias;
- contributions from public property privatization – 0.3 million hryvnias;
- environmental fee – 0.8 million hryvnias.

According to the relevant laws, the special fund is to be spent for special objectives.

The expenditure portion of the regional budget for 2011 includes expenses for carrying out both its own and delegated powers which, taken together, are slated to cost 647.5 million hryvnias (42.6%), while intergovernmental transfers will account for another 872 million hryvnias (57.4%). Among the expenses under the first heading, the financing of education takes the largest share (43.5%), 281.5 million hryvnias. Health care takes second place (40.7%) with 264.0 million hryvnias. Expenses for social insurance amount to 39.6 million hryvnias (6.1%); culture and art 36.0 million hryvnias (5.6%); physical culture and sport 10.5 million hryvnias (1.6%); management 5.1 million hryvnias (0.8%); media, construction, transport, road management, communications, telecommunications and informatics, along

264,0 млн. грн. Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення передбаченні в обсязі 39,6 млн. грн. (6,1%), культуру і мистецтво – 36,0 млн. грн. (5,6%), фізичну культуру і спорт – 10,5 млн. грн. (1,6%), управління – 5,1 млн. грн. (0,8%), на засоби масової інформації, будівництво, транспорт, дорожнє господарство, зв'язок, телекомунікації та інформатику, інші послуги пов'язані з економічною діяльністю, спрямовано в межах 1,4–1,8 млн. грн.

Особливістю обласного бюджету є те, що основними групами його доходів і видатків є міжбюджетні трансферти, причому їхній обсяг у дохідній частині складає 1275,4 млн. грн., а у видатковій – 872,0 млн. грн. Таким чином, цей бюджет в основному виконує функцію транзитної ланки стосовно трансфертів різних бюджетів та регулювання внутрішньобюджетних грошових потоків. Одночасно на виконання власних і делегованих повноважень бюджетних коштів хронічно не вистарчає, внаслідок чого якість наданих управлінських послуг суб'єктам бюджетних відносин та соціально-культурних послуг населенню є низькою.

На утримання обласної ради у 2011 році розрахунками Міністерства фінансів України передбачено 3,8 млн. грн., що на 142,7 тис. грн. або на 3,6 відсотка менше розрахунків минулого року. Доведений обсяг забезпечує видатки на оплату праці з нарахуваннями в розмірі 3,1 млн. грн., які складають 83,8% до загального обсягу. Для забезпечення основної діяльності, проведення сесій, засідань постійних комісій обласної ради додатково спрямовано 1,3 млн. грн.

Надання разової грошової допомоги громадянам, які проживають на території області, перебувають у складному матеріальному становищі внаслідок стихійного лиха, нещасного випадку, важкого захворювання, інших ускладнюючих обставин обійдеться обласному бюджету у 0,8 млн. грн.

Серед видатків на освіту найбільшу частку складає оплата праці (85,4 млн. грн. загального фонду і 1,6 млн. грн. спеціального фонду). На оплату комунальних послуг та енергоносіїв передбачено 16,4 млн. грн.

with other services related to economic activity, 1.4–1.8 million hryvnyas.

A particularly noteworthy feature of the regional budget is that the largest share of both its income and its expenses come in the form of intergovernmental transfers, accounting for 1275.4 million hryvnyas in revenue, and 872.0 million hryvnyas in expenditures. Thus, this budget serves in part as a mechanism for transferring and regulating cash flow within and between various internal budgets and budgeting processes. At the same time, the budget lacks the funds necessary to perform both its own and its delegated powers. As a result, the quality of administrative services in support of both intergovernmental relations and social and cultural outreach to the population is low.

In 2011 the Ministry of Finance of Ukraine has allocated 3.8 million hryvnyas for the maintenance of the regional council maintenance, which is 142.7 thousand hryvnyas or 3.6% less than last year. This amount provides wage expenses of 3.1 million hryvnyas, which makes up 83.8% of the total. In addition, 1.3 million hryvnyas has been allocated for providing core activities, holding sessions, and supporting meetings of permanent committees of the regional council.

0.8 million hryvnyas has also been allocated to provide one-time cash assistance to citizens who reside in the region and are in difficult financial circumstances as a result of natural disaster, accident, serious illness, and other complicating circumstances.

Among education expenses, the largest share is made up of wages (85.4 million hryvnyas of the general fund and 1.6 million hryvnyas of the special fund). 16.4 million hryvnyas are allocated for municipal utilities and energy payments.

Analyzing the education expenses according to their functional classification, it should be noted that the largest share of the 2011 budget will be focused on vocational and technical institutions (110.2 million hryvnyas), universities (95 million hryvnyas), secondary boarding schools for orphans and children deprived of parental

Аналізуючи видатки на освіту за функціональною класифікацією, слід зазначити, що найбільші обсяги бюджетних коштів у 2011 році будуть спрямовані на професійно-технічні заклади (110,2 млн. грн.), вищі заклади освіти (95 млн. грн.), загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт, та дітей, які залишились без піклування батьків (35,2 млн. грн.), спеціальні загальноосвітні школи-інтернати, школи та інші заклади освіти для дітей з вадами у фізичному чи розумовому розвитку (25,5 млн. грн.) та на інші цілі.

На фінансування програм в галузі освіти заплановано 171,0 тис. грн., зокрема, обласної програми "Освіта Тернопільщини – 2012 рік" для проведення у 2011 році обласного форуму творчої та обдарованої молоді "Гордість і надія Тернопілля", відзначення кращих педпрацівників області з нагоди Дня вчителя, забезпечення шкіл новими методичними розробками та інших заходів в системі освіти місцевого значення – 120,0 тис. грн., обласної програми "Вчитель" на 2002–2012 рр. для проведення обласного та участі у фінальному турі Всеукраїнського конкурсу "Вчитель року" – 51,0 тис. грн. Крім того, для забезпечення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації лікарів й інших медичних працівників, відповідно до обласної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року, яка буде фінансуватись головним управлінням охорони здоров'я, заплановано 100 тис. грн.

Кошти, передбачені на фінансування закладів професійно-технічної освіти, забезпечують видатки на оплату праці з нарахуваннями – 61,8 млн. грн., на харчування виключно учнів з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – 2,2 млн. грн., оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 9,5 млн. грн., виплату стипендій, включаючи цільові виплати – 28,9 млн. грн., інші видатки на утримання професійно-технічних навчальних закладів – 0,3 млн. грн.

Медучилища і курсові заходи, які фінансуються через управління охорони здоров'я, отримують 20,3 млн. грн., що забезпечить видатки на оплату праці з нарахуваннями в повному обсязі –

care (35.2 million hryvnias), special boarding schools, schools and other educational institutions for children with physical or mental disabilities (25.5 million hryvnias) and for other purposes.

171.0 thousand hryvnias has been allocated for the following educational programs: to allow Regional Program "Ternopil Region Education 2012" to support Regional Forum of creative and talented young people "Pride and Hope of Ternopil Region"; to reward the region's best teachers on Teacher's Day; to provide schools with new methodological developments and for other activities within the educational system of local importance (120.0 thousand hryvnias); and to allow The Teacher Regional Program to conduct both the regional and the final round of the 2002-2012 All-Ukrainian *Teacher of the Year* Contest (51.0 thousand hryvnias). In addition, 100 thousand hryvnias has been allocated to provide training, retraining and advanced training of doctors and other medical workers, as required by the regional program of primary health care based on family medicine until 2011, which is to be financed by the Department of Health.

Funds allocated for financing institutions of vocational education will cover wage expenses of 61.8 million hryvnias; expenses on food for orphans and children deprived of parental care of 2.2 million hryvnias; payment for municipal utilities and energy of 9.5 million hryvnias; scholarship payments, including special purpose payments, of 28.9 million hryvnias; and other expenses for maintaining vocational educational institutions of 0.3 million hryvnias.

Medical schools and course activities funded by the Department of Health will receive 20.3 million hryvnias to cover wage expenses and benefits in the amount of 10.9 million hryvnias; payment for municipal utilities and energy of 1.1 million hryvnias; scholarship payments, including cash assistance for orphans, 6.7 million hryvnias; and other expenses of 1.6 million hryvnias.

21.5 million hryvnias has been allocated for financing schools of culture to cover wage expenses and benefits in the amount

10,9 млн. грн., оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1,1 млн. грн., виплату стипендій, включаючи виплати, передбачені студентам з числа дітей-сиріт – 6,7 млн. грн. та інші видатки – 1,6 млн. грн.

На фінансування училищ культури бюджетом передбачено 21,5 млн. грн., де враховано в повному обсязі видатки на оплату праці з нарахуваннями – 16,7 млн. грн., оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1,0 млн. грн., виплату стипендій – 3,6 млн. грн. та інші видатки – 0,2 млн. грн.

Надходження до спеціального фонду в установах освіти плануються від платних послуг (в основному платне навчання в вищих навчальних закладах) – 11,4 млн. грн., господарської діяльності – 7,1 млн. грн., оренди приміщень – 95,0 млн. грн. Всього передбачаються надходження в сумі 18,6 млн. грн. Крім того, власні надходження професійно-технічних навчальних закладів складуть 7,8 млн. грн., з яких 4,4 млн. грн. – від плати за послуги, 3,1 млн. грн. – від господарської та виробничої діяльності, 0,2 млн. грн. – від оренди приміщень та 0,1 млн. грн. – від реалізації майна.

У структурі видатків на охорону здоров'я до 50% займає оплата праці (по загальному фонду – 129,5 млн. грн. і по спеціальному фонду – 0,9 млн. грн.), а на оплату комунальних послуг та енергоносіїв виділено біля 10 відсотків (25,5 млн. грн.).

У складі видатків на охорону здоров'я відповідно до функціональної класифікації найбільша частка (38%, що складає 100,2 млн. грн.) припадає на спеціалізовані лікарні та інші спеціалізовані заклади. На утримання лікарень передбачено 73,4 млн. грн. (27,8%), територіальних медичних об'єднань – 36,7 млн. грн. (13,9%), санаторіїв для дітей та підлітків, будинків дитини – 14,5 млн. грн. (5,5%) тощо.

Кошти на придбання медикаментів заплановані в обсязі 32,5 млн. грн., що забезпечить загальну вартість одного ліжка-дня в сумі 6,90 грн. За рахунок коштів, виділених на придбання медикаментів, буде забезпечено проведення діалізу та придбання витратних матеріалів для хворих з нирковою недостатністю в сумі 10,0 млн. грн., що на 1,0 млн. грн. більше бюджетних призначень на 2010 рік, придбання медикаментів уста-

of 16.7 million hryvnias; municipal utilities and energy of 1.0 million hryvnias; scholarship payments of 3.6 million hryvnias; and other expenses of 0.2 million hryvnias.

Contribution to the special fund for educational institutions are expected to derive from paid services (mostly tuition at universities) in the amount of 11.4 million hryvnias; economic activities in the amount of 7.1 million hryvnias; and rents in the amount of 95.0 million hryvnias, for a total of 18.6 million hryvnias. In addition, the vocational schools own income will amount to 7.8 million hryvnias, with service fees generating 4.4 million hryvnias, economic and industrial activity 3.1 million hryvnias, rental of premises 0.2 million hryvnias, and property sales 0.1 million hryvnias.

In the structure of health expenditure 50% takes wage expenses (that constitutes 129.5 million hryvnias of the general fund and 0.9 million hryvnias of the special fund), and about 10% (25.5 million hryvnias) takes payment for municipal utilities and energy.

Sorted by functional classification, the largest share in the health expenditures system (38%, which is 100.2 million hryvnias) goes to specialized hospitals and institutions. Of this, 73.4 million hryvnias (27.8%) is allocated for the maintenance of hospitals, 36.7 million hryvnias (13.9%) for local medical associations, and 14.5 million hryvnias (5.5%) for health centers for children and teens, boarding schools and others.

The purchase of medicines is expected to cost 32.5 million hryvnias in order to ensure that the total cost per bed day is 6.90 hryvnias. Funds allocated for this purpose will be spent to provide dialysis and to purchase supplies for patients with renal insufficiency in the amount of 10.0 million hryvnias, 1.0 million hryvnias more than budget allocations for 2010. 1.0 million hryvnias will be spent to purchase medicines by health care institutions that have no beds, 100.0 thousand hryvnias to purchase hearing aids, 50.0 thousand hryvnias to purchase lenses, and 400.0 thousand hryvnias to purchase immunosuppressants for patients with transplanted organs.

новами, що не мають ліжкового фонду, на суму 1,0 млн. грн., придбання слухових апаратів – 100,0 тис. грн., лінз – 50,0 тис. грн., імуносупресантів для хворих з пересадженими органами – 400,0 тис. грн.

На придбання продуктів харчування спрямовано 9,3 млн. грн. У складі цих видатків передбачено 90,0 тис. грн. на харчування донорів та 105,0 тис. грн. – на харчування дітей, хворих на СНІД і ВІЛ-інфікованих. Для збільшення середньої вартості одного ліжко-дня по харчуванню хворих в установах охорони здоров'я додатково виділено 2050 тис. грн.

У складі загального обсягу видатків, що передбачаються в обласному бюджеті на галузь "Охорона здоров'я", заплановано проведення видатків на виконання таких обласних програм:

- імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2010–2015 роки – 38,2 тис. грн. на придбання вакцин;
- протидії захворюванню на туберкульоз у Тернопільській області на період до 2011 року – 200,0 тис. грн. на придбання протитуберкульозних препаратів;
- забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки – 249,2 тис. грн., в тому числі на придбання імуноферментних тест-систем та швидких тестів для обстеження населення на вірус СНІД – 135,0 тис. грн., на харчування дітей, народжених від ВІЛ-інфікованих матерів – 114,2 тис. грн.;
- цукровий діабет на 2009–2013 роки – 9,7 млн. грн. на забезпечення хворих на цукровий та нецукровий діабет препаратами інсуліну і десмопресину;
- боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року – 300,0 тис. грн. на придбання препаратів хіміотерапії для лікування онкозахворювань;
- запобігання та лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань на 2009–2012 роки – 385,0 тис. грн., на придбання кардіостимуляторів;

9.3 million hryvnias is allocated for food purchase. 90.0 thousand hryvnias of this is expected to purchase food for donors, and another 105.0 thousand hryvnias to purchase food for children with AIDS and HIV. To cover increases in the average cost of one bed day for feeding patients in health care institutions, an additional 2050 thousand hryvnias has been allocated.

As part of the total expenditures for *Health Care* in the regional budget, the following regional programs for implementing expenses have been established:

- immunization and protection against infectious diseases during 2010–2015 amount to 38.2 thousand hryvnias for the purchase of vaccines;
- tuberculosis control in the Ternopil region up to 2011 amounts to 200.0 thousand hryvnias for the purchase of anti-tuberculosis drugs;
- HIV prevention, treatment and care, as well as support for HIV-infected and AIDS patients during 2009–2013 amount to 249.2 thousand hryvnias, with 135.0 thousand hryvnias prescribed for the purchase of immunofluorescent test kits and rapid AIDS testing, and 114.2 thousand hryvnias for feeding children born to HIV-infected mothers;
- provision for diabetes and diabetes mellitus patients with insulin and desmopressin during 2009–2013 amounts to 9.7 million hryvnias;
- the treatment of cancer up to 2016 amounts to 300.0 thousand hryvnias for the purchase of chemotherapy drugs;
- the prevention and treatment of cardiovascular and vascular brain diseases during 2009–2012 amount to 385.0 thousand hryvnias for the purchase of cardiostimulants;
- ensuring the reproductive health of the population of Ternopil region for the period up to 2015 amounts to 50.0 thousand hryvnias for the purchase of medicines for lying-in women and newborns.

- репродуктивне здоров'я населення Тернопільської області на період до 2015 року – 50,0 тис. грн. на придбання медикаментів породіллям і новонародженим.

На соціальний захист та соціальне забезпечення передбачено 40,0 млн. грн., з яких на оплату праці – 13,7 млн. грн., оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 2,8 млн. грн.

Найбільша частка (52,8%, що складає 21,1 млн. грн.) спрямована на фінансування будинків-інтернатів для літніх людей та інвалідів системи соціального захисту. Значні суми заплановано на утримання притулків для неповнолітніх (8,1 млн. грн.), проведення заходів з оздоровлення та відпочинку дітей (2,6 млн. грн.), надання пільг на медичне обслуговування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (1,4 млн. грн.), на фінансування центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів та професійної реабілітації інвалідів (1,0 млн. грн.), тощо.

Досить проблемним у 2011 році для обласного бюджету буде забезпечення фінансування культури і мистецтва. Незважаючи на те, що на цю галузь виділено 36,0 млн. грн., потреби установ та заходів духовного розвитку населення можуть бути задоволені менше, ніж на половину. Видатки на утримання театрів, заплановані в обсязі 10,7 млн. грн., бібліотек – 8,3 млн. грн., філармоній та інших мистецьких заходів – 6,0 млн. грн., шкіл естетичного виховання дітей – 3,0 млн. грн., музеїв і виставок – 4,6 млн. грн., дають можливість профінансувати тільки частково поточні затрати, що негативно відобразиться на якості надання культурних послуг населення.

Обмеженими є можливості надходження до спеціального фонду в установах культури, які плануються в розмірі 402,8 тис. грн., у тому числі від платних послуг (вхідна плата в музеях, обслуговування в бібліотеках, батьківська плата в школі мистецтв) – 380,8 тис. грн. та оренди приміщень – 22 тис. грн.

Обсяг видатків по галузі “Фізична культура і спорт” затверджений в сумі 10,5 млн. грн. Передбачені кошти забезпечують потребу на виплату заробітної плати з нарахуваннями

Social protection and social maintenance have been allocated 40.0 million hryvnyas, with wages and payments for public utilities and energy accounting for 13.7 million hryvnyas and 2.8 million hryvnyas, respectively.

The largest share of this social protection and social maintenance allotment (52.8%, or 21.1 million hryvnyas) is aimed at financing homes for the elderly and disabled people within the social security system. Considerable sums of money are allocated for homes for minors (8.1 million hryvnyas); children health protection and recreation (2.6 million hryvnyas); benefits for medical care of citizens affected by the Chernobyl disaster (1.4 million hryvnyas); the financing of rehabilitation centers for handicapped children and the vocational rehabilitation of disabled persons (1.0 million hryvnyas), etc.

Funding arts and culture in 2011 will be problematic for the regional budget. Despite the fact that 36.0 million hryvnyas has been allocated to this sector, this amount will meet less than half the needs of the institutions and cultural development activities of the population. Funds for theater maintenance (10.7 million hryvnyas), libraries (8.3 million hryvnyas), philharmonic and other artistic events (6.0 million hryvnyas), schools for the aesthetic education of children (3.0 million hryvnyas), museums and exhibitions (4.6 million hryvnyas) meet only a part of the current costs, which can negatively affect the quality of cultural services.

Revenue to the special fund of cultural institutions is limited. It is expected to amount to 402.8 thousand hryvnyas, with 380.8 thousand hryvnyas to be received for paid services (entrance fees to museums, library services, fees for studying at art schools) and 22.0 thousand hryvnyas from premises rental.

Expenditures for *Physical Culture and Sports* constitute 10.5 million hryvnyas. These funds pay for employees' salaries and benefits in accordance with the relevant law, as well as for energy, facilities maintenance, and the costs of holding sport competitions and events. Costs for the maintenance of the center for disabled

працівникам галузі відповідно до чинного законодавства, оплату енергоносіїв, утримання установ, проведення спортивних змагань та заходів. Видатки на утримання центру з інвалідного спорту і реабілітаційної школи заплановані в обсязі 1,4 млн. грн. На виконання завдань цільової програми по розвитку фізичної культури і спорту передбачено 3,8 млн. грн. у вигляді трансфертів організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості.

Для фінансової підтримки засобів масової інформації та книговидавництва передбачається спрямувати 1,5 млн. грн., в тому числі на утримання робочої групи по підготовці та виданню "Книги пам'яті" – 380 тис. грн., висвітлення в засобах масової інформації діяльності обласної ради та обласної державної адміністрації – 200 тис. грн., на фінансову підтримку засобів масової інформації – 200 тис. грн., на впровадження сурдоперекладу для осіб з вадами слуху під час телетрансляції інформаційних програм на обласній державній телерадіокомпанії – 70,0 тис. грн., на підготовку енциклопедичного видання "Тернопільщина. Історія міст і сіл" – 418 тис. грн., на утримання видавництва "Рада" – 215 тис. грн.

Виконання Програми розвитку туризму в Тернопільській області на 2009–2012 роки обійдеться бюджету у 150,0 тис. грн., фінансова підтримка комунальному підприємству Тернопільської обласної ради "Тернопільський обласний інформаційний-туристичний краєзнавчий центр" – 300,0 тис. грн.

На фінансування заходів з організації рятування на водах водолазно-рятувальної служби в Тернопільській області передбачено 1,3 млн. грн., що не дасть змоги утримувати службу впродовж року, оскільки мінімально необхідний обсяг складає 1,8 млн. грн.

Відповідно до програми міжрегіонального та зовнішньоекономічного співробітництва Тернопільської області на 2009–2013 роки для підготовки VI Міжнародного інвестиційного форуму в м. Тернополі передбачено 150 тис. грн.

Для фінансування 23 обласних програм у проекті бюджету передбачено 14,5 млн. грн. Однак перелік програм та обсяги їхнього фінансування є дуже обмеженими і не відображають реальних потреб області.

sportsmen and a rehabilitation school of 1.4 million hryvnias are planned. The Physical Culture and Sports Development Program has the task of supporting athletic organizations and sports, and 3.8 million hryvnias in transfer funds has been allotted to this purpose.

1.5 million hryvnias has been allocated for the financial support of the media and publishing businesses: 380.0 thousand hryvnias for the maintenance of the working group responsible for *Memory Book* preparation and publication; 200.0 thousand hryvnias for highlighting the Regional Council and Regional State Administration activities in the media; 200.0 thousand hryvnias for financial support of the mass media; 70.0 thousand hryvnias for the introduction of sign language for persons with hearing disabilities during television programs on regional state TV; 418.0 thousand hryvnias for the preparation of an encyclopedic edition, "*Ternopil. History of Towns and Villages*", and 215.0 thousand hryvnias for the maintenance of *Rada* Publishing House.

Operating the Ternopil Region Tourism Development Program during 2009–2012, and financially supporting the *Ternopil Regional Information and Tourist Local History Centre*, a municipal institution of the Ternopil Regional Council, will cost 150.0 thousand hryvnias and 300.0 thousand hryvnias respectively.

1.3 million hryvnias has been allocated for financial support of the Water-Rescue Diving and Rescue Service in Ternopil. Since the minimum annual sum required to maintain the Service is 1.8 million hryvnias, it will not be able to during the full year.

150.0 thousand hryvnias has been allocated for the preparation of the VI International Investment Forum in Ternopil, as per the Ternopil Region Inter-Regional and Foreign Economic Cooperation Program for 2009–2013.

14.5 million hryvnias has been prescribed for the financing of 23 regional programs. However, the list of programs and funds is very limited and does not meet the real regional needs.

На видатки по спеціальному фонду на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загально-го користування місцевого значення, вулиць і доріг у населених пунктах, що належать до комунальної власності, а також на потреби дорожнього господарства на 2011 рік спрямовується 1,4 млн. грн. за рахунок надходжень збору за першу реєстрацію транспортних засобів до спеціального фонду обласного бюджету.

Основні видів трансфертів на 2011 рік розподілені таким чином:

- додаткова дотація на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів розподілена між обласним бюджетом, бюджетом міста Тернополя та бюджетами районів у таких пропорціях: не більше 25% для обласного бюджету (4466,3 тис. грн.) та не менш як 75% – для бюджетів міст обласного значення та бюджетів районів (13398,9 тис. грн.);
- на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам та тимчасової державної допомоги дітям – 672,5 млн. грн.;
- на надання пільг та житлових субсидій населенню для оплати електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати, вивезення побутового сміття та рідких нечистот розподілено 138,6 млн. грн. між бюджетами районів та м. Тернополя;
- на надання пільг та житлових субсидій населенню для придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу розподілено 8,297 млн. грн. між бюджетами районів та м. Тернополя відповідно чисельності пільгових категорій населення та очікуваної кількості сімей, які звернуться за наданням субсидій на ці види палива;
- на оплату наданих пільг з послуг зв'язку та інших передбачених законодавством пільгах (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, оплати електроенергії, природного і скрапленого газу, твердого та рідкого пічного

1.4 million hryvnias, available as the result of payments for initial vehicle registrations to the regional budget special fund, has been allocated for the construction, reconstruction, repair and maintenance of public roads of local importance; municipal streets and roads in towns and villages; and the needs of road management in 2011.

The main types of transfers for 2011 are distributed in the following way:

- additional subsidy for financial equalization of local budgets is shared between the provincial budget, the Ternopil budget and regional budgets, with: more than 25% contributed to the provincial budget (4466.3 thousand hryvnias) and no less than 75% to the budgets of towns of regional importance and regional budgets (13398.9 thousand hryvnias);
- 672.5 million hryvnias has been allocated as maintenance to families with children, poor families, disabled children, and as temporary state support;
- 138.6 million hryvnias that are to be used as housing benefits and subsidies for paying electricity, gas, heat, water, rent, household bills, waste and liquid sewage removal bills has been distributed between the regional budgets and the Ternopil budget;
- 8.297 million hryvnias that are to be used as housing benefits and subsidies for the purchase of solid and liquid stove fuel and liquefied gas has been distributed between the regional budgets and the Ternopil budget. The distribution is based on the number of people enjoying benefits;
- 29.9 million hryvnias that are to be used as benefits for communication services and other privileges according to the relevant law (except for benefits to obtain drugs, prosthetic dentistry, payment of electricity and liquefied natural gas, solid and liquid stove fuel, heat, water and sanitation, rent, removal of household waste and liquid sewage), along with compensation for the travel privileges of some categories of citizens, has been dis-

побутового палива, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати, вивезення побутового сміття та рідких нечистот) та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян, по загальному фонду розподілено 29,9 млн. грн. між бюджетами районів та м. Тернополя;

- на виплату соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом "гроші ходять за дитиною" розподілено 5,0 млн. грн. виходячи, із наявної кількості прийомних сімей та будинків сімейного типу, кількості дітей відповідного віку, які знаходяться в них, з врахуванням величини прожиткового рівня, визначеного Законом України "Про Державний бюджет України на 2011 рік", та фактичного нарахування допомог за січень-грудень 2010 року. На даний час в області створено і функціонують 83 прийомні сім'ї та 10 будинків сімейного типу із загальною кількістю 176 дітей, у 2011 році планується відкрити 14 прийомних сімей та 1 будинок сімейного типу.

Таким чином, фінансова база Тернопільської обласної ради та обласної державної адміністрації є дуже слабкою. Хронічна нестача власних доходних джерел обумовлює низьку якість управлінських послуг та не забезпечує належного рівня соціально-економічного розвитку Тернопільщини. Найнижча в Україні середня заробітна плата є реальною причиною недоотримання великих обсягів надходжень податків з доходів фізичних осіб, які є основним джерелом доходів обласного бюджету. Обласна казна позбавлена значних надходжень внаслідок незадовільного розвитку малого підприємництва, за показниками якого область займає одне з останніх місць в Україні. Не розроблені стимули щодо використання природного потенціалу краю, а також земельних ресурсів позбавляють обласний бюджет декількох десятків мільйонів власних над-

tributed between the regional budgets and the Ternopil budget;

- 5.0 million hryvnias has been allocated for the payment of social assistance to orphans and children deprived of parental care, cash security of parents and educators by providing social services in orphanages and foster families by the money-follows-the-child principle according to the current number of foster families and family homes, a number of children of a certain age who are there, taking into account the size of the subsistence level set by the Law of Ukraine "On State Budget of Ukraine for 2011" and the actual benefits accruing from January to December 2010. There are 83 foster families and 10 family homes with the total of 176 children, and in 2011 14 foster families and family home are expected to be opened.

Overall, in other words, the financial base of the Ternopil Regional Council and Regional State Administration is very weak. The Administration's chronic lack of its own sources of income leads to a low quality of government services and denies Ternopil region adequate social and economic development. Indeed, real reason for the large shortfall in personal income tax revenues, which are the main source of the regional budget, is that averages wages in this region are the lowest in Ukraine. The Regional Treasury is deprived of significant revenue due to the poor development of the area's small enterprises. According to index of small business development, the region ranks among the lowest in Ukraine. The absence of stimuli for the use of regional natural resources, as well as for the use of land resources, deprives the regional budget of several millions of its own potential revenue. In addition, the regional budget could significantly gain from the development of processing industries, which have almost stopped functioning. And of course there are other resources of potential revenue that are also not being used, as well.

A significant negative factor for the regional budget of 2011 is the absence of

ходжень до бюджету. Крім цього обласний бюджет міг би значно поповнитись за рахунок надходжень від розвитку переробної промисловості, функціонування якої практично припинилося. Не використовуються й інші можливості наповнення бюджету.

Значним негативом обласного бюджету 2011 року є відсутність гарантії отримання заробітної плати у повному обсязі працівниками більшості бюджетних установ. Показники бюджету не забезпечать належного фінансування оплати комунальних послуг та енергоносіїв бюджетними закладами, поточних і капітальних ремонтів, роботи позашкільних та культурно-освітніх закладів. У зв'язку з відсутністю необхідних джерел фінансування ряд установ можуть бути закриті, хворі будуть змушені лікуватися та харчуватися за рахунок власних коштів, окремі види допомоги можуть бути не доступними для багатьох потребуючих. Отже, бюджет 2011 року не може задовольнити очікування населення нашого краю у якості виконання конституційних функцій органами місцевого самоврядування та послуг, які надають державні і комунальні заклади відповідно до своїх функцій і призначень.

a guarantee that most budget institutions employees will receive the full amount of their annual salary. Budget figures do not provide adequate funding for public utilities and energy, current and capital repairs, or for the work of extra-scholastic and cultural and educational institutions. Due to the absence of the necessary funding, a number of institutions may be closed; patients will have to be treated and fed at their own expense; certain types of assistance may be unavailable to many people who are in need of them. In short, the 2011 budget cannot meet the expectations of the population of our region as the constitutional functions of local governments and services provided by the state and municipal institutions according to their functions and purposes.